

Työharjoittelu kasvatustieteiden koulutuksessa

Tavoitteet ja kesto

Kasvatustieteiden (yleinen ja aikuiskasvatustiede) maisterin tutkintoon sisältyy pakollinen kolmen kuukauden työharjoittelu (10 opintopisteen suoritus). Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija koulutuksensa mukaisiin tehtäväalueisiin käytännössä sekä kehittää opiskelijan valmiuksia soveltaa ja käyttää hankkimiaan tietoja ja taitoja ammatillisissa tehtävissä.

Harjoittelu muodostuu yleensä kolmen kuukauden yhtäjaksoisesta työskentelystä jossakin kasvatustieteen laitoksen hyväksymässä kasvatusta ja koulutustoimintaa harjoittavassa tai suunnittelevassa organisaatiossa. Työnantaja ja harjoittelija voivat sopia myös muunlaisesta työn jaksotuksesta.

Harjoitteluun soveltuvat työtehtävät

Harjoittelutehtävien sisällöt vaihtelevat käytännössä hyvin paljon. Tärkeää on kuitenkin se, että harjoittelutehtävät ovat aitoja, oikeita organisaation toimintaan liittyviä tehtäviä. Harjoittelijalla voi tehdä esimerkiksi tutkimustehtäviä (tai tutkimukseen liittyviä erilaisia vaiheita), selvityksiä, kartoituksia, tutkimusaineiston referointia, oppimateriaalin laadintaa, opetuksen didaktista suunnittelua, asioiden valmistelua ja esittelyä sekä arviointitehtäviä.

Harjoittelijan kannalta on tärkeää, että tehtävät sopivat hänen opinto- ja urasuunnitelmiinsa. Harjoittelupaikan näkökulmasta harjoittelija on työntekijä, joka otetaan tiettyihin tehtäviin. Harjoittelun välityksellä harjoittelupaikka saa uusia tietoja koulutusalaista ja korkeakouluopintojen sisällöistä. Parhaimmillaan harjoittelu on monipuolinen vuorovaikutussuhde, josta hyötyvät sekä opiskelija, harjoitteluorganisaatio että yliopisto.

Harjoittelupaikka suunnittelee harjoittelun ja harjoittelijan työtehtävät oman tilanteensa ja omien tarpeidensa perusteella. Kokemustemme mukaan harjoittelu onnistuu parhaiten silloin, kun työtehtävät on ainakin pääpiirteissään suunniteltu etukäteen. Harjoittelujakson suunnittelussa on otettava huomioon sekä tehtävien laajuus että niiden vaatimustaso. Kun harjoittelutehtävät määritellään selkeiksi ja itsenäisiksi kokonaisuuksiksi, harjoittelija ymmärtää parhaiten eri asioi-

den väliset yhteydet. Samalla harjoittelija oppii ymmärtämään työprosessin eri vaiheiden – rutiiniluonteistenkin – merkityksen hyvän lopputuloksen saavuttamisessa.

Opinnot ja harjoittelun ajoitus

Harjoittelu ajoittuu kasvatustieteiden maisteriopintoihin. Opiskelija on ennen harjoittelua suorittanut joko kasvatustieteiden kandidaatin tutkinnon tai vastaavat opinnot ja perehtynyt niissä mm. opetuksen ja oppimisen teorioihin, opetussuunnitelmiin ja -menetelmiin, koulutussuunnitteluun ja -hallintoon, organisaatiotoimintaan sekä kasvatopsykologiaan, -sociologiaan ja -filosofiaan. Opintoihin on sisältynyt myös runsaasti tutkimusmenetelmällistä koulutusta ja proseminarityötä tai kandidaatin tutkielma. Sivuaineopinnot, mahdollinen aikaisempi koulutus ja työkokemus täydentävät luonnollisesti opiskelijan yksilöllisiä valmiuksia.

Harjoittelemaan hakeutuvat opiskelijat voivat olla maisteriopintojensa eri vaiheissa, koska harjoittelun niveltäminen muihin opintoihin on opiskelijan itse päätettävissä. Opinnoissaan pidemmällä olevat hakevat harjoittelusta tuntumaa ja ponnahduslautaa työelämään siirtymiseen. Ne jotka harjoittelevat maisteriopintojen alkupuolella saattavat etsiä virikkeitä tutkielmaansa. Pääaineen tutkielman eli pro gradun ja harjoittelun yhdistäminen on usein ollut hedelmällistä ja molempia osapuolia hyödyttävää.

Harjoittelun ajoitukseen vaikuttavat työpaikan ja tehtävien vaatimukset sekä opiskelijan omat tavoitteet. Harjoittelun voi suorittaa joko lukukausien aikana tai kesällä. Hiljainen kesäaika ei välttämättä ole mielekkäintä harjoitteluajankautta. Jos harjoittelu ajoittuu kesään, on syytä harkita sen jaksotusta esimerkiksi kahteen osaan niin, että yleisin lomakuukausi heinäkuu on harjoittelijalle (palkatonta) vapaata. Harjoittelun ajoituksessa lukukausien sisälle työnantajilta toivotaan joustavaa suhtautumista muiden opiskelijan vaatimiin kohtuullisiin järjestelyihin. Työnantajan ja harjoittelijan tulee sopia aina näistä mahdollisimman selvästi etukäteen, jotta väärinkäsityksiltä vältyttäisiin. Harjoitteluajana harjoittelu on kuitenkin opiskelijan päätyö.

Harjoittelijoiden ohjaus ja seuranta

Harjoittelun päätehtävistä sovitaan kasvatustieteen laitoksen harjoitteluyhdyshenkilön kanssa harjoittelupaikasta neuvoteltaessa ja sovittaessa. Harjoittelun ohjaaja(t) kirjataan sopimukseen. Harjoittelun alkaessa ohjaaja ja harjoittelija tekevät yksityiskohtaisemman tehtäväsuunnitelman. Harjoittelun aikana ohjaajan tehtävä on toimia lähimpänä kontaktihenkilönä harjoittelijalle. Hän antaa tarvittavia ohjeita ja neuvoja annetuista tehtävistä suoriutumiseen sekä palautetta harjoittelijan työskentelystä.

Harjoittelua seurataan myös kasvatustieteen laitoksella. Sekä työnantajat että opiskelijat voivat kääntyä harjoittelun yhdyshenkilön puoleen kaikissa harjoitteluun liittyvissä kysymyksissä. Harjoittelun jälkeen opiskelija toimittaa laitokselle oppimispäiväkirjan ja käy henkilökohtaisessa palautekeskustelussa.

Harjoittelupaikat

Harjoittelupaikkojen vuosittainen tarve kasvatustieteen laitoksella on noin 60–80 paikkaa. Opiskelijat ovat sijoittuneet harjoittelijoiksi:

- valtionhallintoon (esim. ministeriöt, keskusvirastot, lääninhallitukset, oppilaitokset)
- kunnallishallintoon
- yritysten koulutus- ja henkilöstöasioita hoitaviin yksiköihin
- järjestöihin (esim. varhaiskasvatuksen järjestöt, vammais- ja ammattijärjestöt)

Palkkaus

Harjoittelijan kuukausipalkka on (vähintään) 1000 euroa. Kolmen kuukauden harjoittelun kokonaiskustannukset sivukuluineen ovat täten noin 4000 euroa. Kasvatustieteen laitoksella on käytössään määrärahaa harjoittelukustannusten osittaiseen kattamiseen, joten harjoittelupaikka-kohtaisesti on mahdollista neuvotella harjoittelukustannusten jakamisesta kasvatustieteen laitoksen ja harjoittelupaikan kesken.

Harjoittelupaikan tarjoaminen

Jos organisaationne haluaa tarjota harjoittelupaikan kasvatustieteen laitoksen opiskelijalle, ole hyvä, ja ota yhteyttä!

Yhteystiedot

Tuomo Aalto, amanuessi
Puhelin (09) 191 20532
Faksi (09) 191 20561
Sähköposti tuomo.aalto@helsinki.fi
WWW www.helsinki.fi/ktl/

Kasvatustieteiden (yleinen ja aikuiskasvatustiede) koulutus

Kasvatustieteen laitoksella voi opiskella kasvatustieteitä (yleinen ja aikuiskasvatustiede). Opinnot johtavat alempaan (kasvatustieteen kandidaatti: opintojen laajuus 180 opintopistettä) tai ylempään korkeakoulututkintoon (kasvatustieteiden maisteri: opintojen laajuus 120 opintopistettä). Kasvatustieteitä voi opiskella myös ruotsinkielisessä koulutuksessa. "Pedagogik (allmän och vuxenpedagogik)" painottuu samaan tapaan kuin suomenkielinen koulutus.

Kasvatustieteet tutkivat ihmisen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä näiden prosessien edistämistä kasvatukseen ja opetuksen avulla. Tarkastelun kohteena on yksilön elämäntietämyksen ja yhteisöjen muutos- ja kehitysprosessit. Kasvatustieteiden koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija kehittyä kasvatustieteiden asiantuntijaksi, jolla on valmiuksia soveltaa ja tuottaa tietoa kasvatukseen, koulutukseen ja kehittämisalasta sekä niiden uudistamisesta.

Kasvatustieteiden koulutuksessa yli puolet opinnoista koostuu pääaineen opinnoista. Oman alan syvällinen hallinta ja osaaminen ovat siten kasvatustieteen kandidaatin ja maisterin tutkintojen ydin. Tutkintoon sisältyviä sivuaineopintoja suoritetaan yleensä yliopiston valtiotieteellisen, humanistisen, matemaattis-luonnontieteellisen ja maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan oppiaineissa sekä myös muissa yliopistoissa esim. kauppariikkeen koulutuksessa ja Teknillisessä korkeakoulussa (TKK). Tavallisia sivuaineita ovat mm. sosiologia, psykologia, sosiaalipsykologia, työpsykologia, johtaminen, tietotekniikka, viestintä, sosiaalipolitiikka ja markkinointi.